

Hoeveel vogels leven er in Nederland?

Door Ko Zweeres

Onlangs is er een officiële lijst gepubliceerd (Limosa 1958/2) van alle vogelsoorten die met zekerheid ooit in Nederland zijn gezien. Dat waren er, op het ogenblik waarop die lijst werd gepubliceerd 351, maar inmiddels zijn er alweer vier of vijf nieuwe bijgekomen.

Onder die ruim 350 soorten zijn er echter heel wat, die maar één of enkele malen hier zijn gesignaleerd, vogels die uit de koers waren geraakt, maar eigenlijk in een heel ander werelddeel zelfs thuis horen.

Weten we dus ongeveer nauwkeurig, hoeveel soorten er zijn, met de aantallen is het veel moeilijker gesteld. Voor sommige soorten heeft men wel geprobeerd, die te tellen. Zo zullen er ongeveer 500 paartjes *lepelaars* in ons land broeden (in het Naardermeer, in het Zwanenwater en op Texel). En in 1958 hadden we 56 paartjes *ooievaars*. De *griel*

broedde de laatste jaren in slechts één of twee paartjes in ons land (we hebben zelfs een ogenblik gedacht, dat ze al geheel verdwenen waren) en van de *grote sterns* weten we, dat er elk jaar tussen de 35.000 en 40.000 paartjes zijn. Van het *visdiefje* gelooft men, dat het aantal eveneens tussen de 35 en 40.000 paartjes schommelt.

Maar van heel wat soorten hebben we er geen idee van. Toen een goede vogelkenner een jaar of wat geleden het aantal paartjes *kluten* op 1500 schatte, meende een andere zeer goede vogelkenner dat dit aantal belachelijk laag, weer een andere voortreffelijke vogelkenner dat die schatting belachelijk ... hoog was. (Waaruit blijkt dat die schatting van 1500 paartjes waarschijnlijk nog zo gek niet was.)

Overigens zal er nog wel verschil zijn tussen de vogelbevolking in, laten we

OEVERLOPER / *Tringa hypoleucos* L.

Foto: G. des Forges

WATERSNIP / *Gallinago gallinago* L.

Foto: C. W. G. Paulson

DRIETEENSTRANDLOPERS / *Calidris alba* (Pallas)

Foto: John Reynolds

GRAUWE FRANJEPOOT IN WINTERKLEED / *Phalaropus lobatus* (L.)

Foto: G. des Forges

BIJENETERS / *Merops apiaster* L.

Foto: G. K. Yeates

WIJFJE GRAUWE KLAUWIER / *Lanius collurio* L.

Foto: E. J. Hosking

SMELLEKEN / *Falco columbarius* L.

Foto: R. H. Hallom

WIJFJE BLAUWE KIEKENDIEF / *Circus cyaneus* (L.)

Foto: H. R. Lowes

zeggen mei, en die in december. Maar ik zou niet eens graag durven zeggen, wanneer het aantal het grootst is. In de winter zitten heel wat van onze broedvogels in Zuid-Europa of Afrika, maar er zijn honderdduizenden vogels uit Noordwest-Europa en West-Azië voor in de plaats gekomen. Ga maar eens in de winter in de nieuwe polder Oostelijk Flevoland kijken naar de tienduizenden eenden, die ge daar kunt aantreffen. Mr. T. Lebrecht telde in februari 1958 op één dag in Zeeuws-Vlaanderen maar liefst 24.000 *kolganzen*! Enige dagen daarvoor stelde Dr. G. A. Brouwer ten noorden van Breda de aanwezigheid van zeker 12.000 *kolganzen* vast!

Voor zover ik weet, is er nooit geprobeerd een schatting te maken van het aantal vogels in Nederland. De bekende Engelse ornitholoog James Fisher heeft dat wel gedaan voor Groot-Brittannië (zonder Ierland). In zijn voortreffelijk boekje „Watching Birds” (verkrijgbaar in de goedkope serie Pelican Books) schat hij het aantal vogels in mei (de kustvogels zoals *alken*, *zeekoeten*, *Jan van Genten* enz. niet meegerekend) op 120.259.700. De algemeenste soorten in Gr. Brittannië zijn de *vink* en de *merel*. Fisher schat dat er van elk ongeveer 10 miljoen zijn. Van de *spreeuw* en het *roodborstje* schat hij de aantallen op ongeveer 7 miljoen.

Kort geleden heeft de Finse vogelkenner Einari Merikallio een boekje gepubliceerd (Finnish Birds, their Distribution and Numbers), waarin hij het aantal Finse vogels op grond van uitgebreide tellingen schat op 32.160.000 paartjes. In Finland is, volgens Merikallio de *fitis* de talrijkste vogel, met 5.700.000 paartjes. De *vink* komt op de tweede plaats met 5.300.000 paartjes. Van de *roodborst* en de *spreeuw*, die in Engeland zo talrijk zijn, broeden er volgens Merikallio „maar” resp. 410.000 en 170.000 paartjes. Het aantal in Finland waargenomen soorten bedraagt 327, dus heel wat minder dan in Engeland en zelfs minder dan in Nederland.

Volgens de methode, die James Fisher heeft gebruikt om tot zijn schatting te komen (die overigens heel wat minder nauwkeurig is, dan die van Merikallio) heb ik geprobeerd, ook een heel ruwe

schatting van het aantal Nederlandse vogels (ook dus in mei) te maken. Daarbij kwam ik tot een aantal van 31.704.000 exemplaren. Wie het niet gelooft, moet het zelf maar natellen!

Maar zonder grapjes: dit is natuurlijk een heel ruwe schatting. Misschien zou ik beter kunnen zeggen, dat het aantal vermoedelijk niet minder dan 20 en niet meer dan 40 miljoen zal zijn. Waarmee ik maar wil zeggen, dat we eigenlijk heel weinig van onze eigen vogels afweten, en nog minder omtrent schommelingen in de stand, hetgeen de bescherming wel bemoeilijkt.

Litteratuur:

James Fisher: Watching Birds, Pelican Books A 75, Penguin Books, Harmondsworth, 1951.

Einari Merikallio: Finnish Birds, their distribution and numbers, Helsinki, 1958.

Onderzoek voorkomen nachtzwaluw

In 1959 stelt het R.I.V.O.N. (Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud) een onderzoek in naar het voorkomen van de *nachtzwaluw* (*Caprimulgus europaeus*) als broedvogel in Nederland.

In verband hiermee doet het een beroep op de medewerking van de zijde van hen, die met de terreinen van deze vogelsoort bekend zijn.

Het R.I.V.O.N. (Soestdijkseweg 33, Bilthoven) ontvangt gaarne antwoord op de volgende vragen:

1. In welke gemeente is uw waarnemingsgebied gelegen? Welke naam draagt het eventueel?
2. Hoe groot is de oppervlakte van het terrein?
3. Waaruit bestaat de vegetatie (heide, denbos, sparrenbos enz.)?
4. Welke veranderingen heeft het gebied in de laatste jaren ondergaan en heeft dit volgens u invloed gehad op de vogelbevolking?
5. Op welke data is het terrein in 1959 door u bezocht?
6. Hoe groot was het aantal *nachtzwaluwen* op de verschillende bezoeken?
7. Hoe groot schat u het aantal broedparen?
8. Heeft de *nachtzwaluw* volgens uw mening dit jaar met succes in het terrein gebroed?
9. Beschikt u nog over meer inlichtingen of gegevens van vroeger en van andere terreinen? Zo ja, zou u deze dan ook willen meedelen?
10. Wordt bij uw weten de *nachtzwaluw* om een of andere reden vervolgd? Zo ja, om welke reden? Of is er een andere aanwijsbare oorzaak voor achteruitgang?